

SPOMNITE
SE
SLOVENSkih
BEGUNCEV
S KAKIM
DAROM!

AMERIŠKA DOMOVINA

AMERICAN IN SPIRIT—FOREIGN
IN LANGUAGE ONLY

AMERICAN HOME

SLOVENIAN MORNING
DAILY NEWSPAPER

NO. 2

CLEVELAND 3, O., THURSDAY MORNING, JANUARY 3, 1946

LETO XLVIII—VOL. XLVIII

Dobro je, če veste

Ključavnice v vratih hotelskih sob so mnogo dražje in veliko bolj komplicirane kot druge. Vsaka teh ključavnic je namreč narejena tako, da jo lahko odklene 7 raznih ključev. Poglejmo, kdo vse ima ključ za navadno sobo v hotelu. En ključ dobi, seveda, gost. Drug ključ ima sobarica, da gre lahko pospravljat. Tretji ključ ima nadzornik tistega nadstropja, da lahko pogleda vsak čas v vsako sobo. En ključ ima hišnik, enega poslovo-dja. En ključ lahko dobi gost, ki se lahko zaklene, da ne more nihče v soboto. In sedmi ključ ima pa uprava hotela, ki lahko zaklene vrata tako, da ne more nihče noter. To napravi tedaj, če gost "pozabi" plačati in se mora prej javiti pri poslovo-dji, predno more zopet v sobo.

V Evropi smatrajo ljudje za veliko srečo, če gnezdijo štorčke na njih hišah. Navadno si spletajo gnezdo vrh dimnika. Nekateri tako trdno verujejo, da pri-ese štorčka srečo, da sami na-pravijo gnezdo na dimniku, če za štorčka noče in denejo v gnezdo iz lesa izrezljane štor-dje.

Zavezniška komisija, ki pre-skuje vojne zločine, ima tiralice na kakih 200.000 zločincev, ki so se razbježali na vse strani. Vsa-ta tiralica ima natančen popis vojnega zločinca in tiralice so bile zaposlane v vse zavezniške de-le. Tako je mreža razpeta na vse strani, da se bo prej ali slej prijel vsakega iskanega vojne-zločinca.

Ameriške železnice imajo 92.000 mostov, ali po enega za vsaki dve milj železniških tra-nic.

Največje nevero v vseh časih pokazalo ameriško časopisje. W. O. je bilo poročano 17. decem-bra 1903, da sta se Wright bra-va vozila po zraku v letalu. Ce-ni pet let ameriško časopisje ni otelo te vesti probiti, ker je redniki enostavno niso verjeli. Šele pred nekaj leti je bilo sloveč matematič izjavil, da je absolutno nemogoče, da bi človek letel po zraku s kakim strojem.

Wright brata sta vabila uredni-ke, naj pridejo in se sami pre-ričajo o tem. Niso se zmenili za vabilo, ker se jim je vse sku-paj zdela navadna bajka. Ta-ratni polet je gledalo kakih 60 oseb, ki niso mogle pa niko-ri prepričati, kar so vide-le. Šele, ko je armada ukazala ratoma Wright, naj dasta po-ovno demonstracijo z letalom, prišlo nekaj nevernih uredni-kov, ki so se sami prepričali, da se brata dvignila z letalom v-ak in tudi letala. To je bilo septembra 1903 v Fort Meyer, Virginia.

Ko ovco ostržejo je v volni 70% teže blata in drugih ovci, kar spravijo iz volne šele temeljitim čiščenju. Potem le jo stehajo in plačajo od te-

V vsakoletni mrzli kopeli utonil

Chicago. — Richard Zrkle, 38 let, je imel že več let na-voletni dan kopat v jezero Mi-gan. Tudi letos je to storil, o je kazal toplomer 18 stopinj. Ni bil prijatelj Nicholas Boyse, ki je povedal, da je Zrkle utonil.

DROBNE VESTI IZ SLOVENIJE

(Došlo preko Trsta)

Osnovno sliko današnjega po-ložaja v Jugoslaviji si je mogel do-slej že vsakdo več ali manj ja-sno ustvariti, tako da nam vsak podatek, ki ga prejmemo iz sta-rega kraja nudi zgolj izpopolni-tev in potrditev onega, kar trdi že dalj časa ves demokratiški svet, namreč, da je Titov režim diktatorski in po metodah ter izvedbi enak nacističnemu odno-sno fašističnemu v polnem po-menu besede in da je njegovo demokratiško ime samo krinka za lažno likvidacijo nasprotnikov enopartijskega sistema in njego-vega tipičnega predstavnika — komunizma.

VOLIVNA AGITACIJA. — Četudi je bila za volitve 11. no-vembra samo ena lista pod maršalom Titom kot je bila ena svo-ječasno pod generalom Živkovi-čem, vendar je mislila gospoda tovarišev, ki sedaj oblačijo in vedre v Jugoslaviji, da je treba nekaj volivnega razburjenja za zunanji svet. Kljub vsej samo-zavestnosti titovcev vendar čuti jugoslovanski komunizem, da je preblizu Evrope, da bi mogel čisto po azijsko izpeljati volitve. Ker noče evropskih volitev, je treba zapadni svet vsaj malo zmešati in prevarati. Zato je bila za volitve z eno listo vendar-le agitacija. Ljudje morajo vede-ti, da so volitve.

Za agitacijo, naj vsak pride na volišče, je služila tudi Bazo-vica. Spomin na bazoviške žrtve italijanskega nasilnega režima, naj bi ljudi spomnil, da je treba iti na dan volitev res volit. Na dan bazoviškega spomina so mo-rali vsi uradniki v Ljubljani pri-ti zjutraj pred navadno uro v svoj urad. Predstojniki so jih postavili v vrsto in odmarširali so na Kongresni trg. Tam so jih posadili v pripravljene buse in šlo je proti Bazovici. Tako so obhajali spomin žrtev radi ali neradi. Titovo časopisje je na-znailo, da je bilo pri govorih v Bazovici navzočih 100.000 ljudi, drugi so poročali, da je bilo 10.000. Pa je vseeno koliko je bilo število. Narejeno je bilo na vsak način. Navdušenje za svo-bodne volitve pa tudi.

"GORENJSKA V SVOBO-DI." Druga taka prireditve je bila v Kranju v spomin, da je Gorenjska rešena Nemcev. Tudi to je bilo za volitve. Naj poma-ga, kar more, da manj ljudi osta-ne doma. Glavno pa je bilo, da so sedaj prišli Primorci poma-gat. Naložili so jih 6.000 na bu-se in hajdi v Kranj prepevat: "Živijo Tito!" Tako so Primor-ci pravično in "svobodno" vrnili obisk v Bazovici. Plačala je agi-tacija država ali po domače-ljud-stvo.

VOLITVE V SLOVENIJI SO STALE DVA MILIJONA. — Po-partizanskih poročilih so volitve z eno listo stale dva milijona v Sloveniji. V resnici seveda ne volitve, ampak agitacija za ko-munizem, ki se je ob tej priliki

ZA SINOV POGREB JE BILO VSE V REDU, KO JE TA STOPIL V HIŠO

Streator, Ill. — Mesar Edward Huber je bil zgodaj zjutraj po-klican naj pride v okrajno mr-tvašnico, da identificira svojega sina, ki se je nedavno vrnil s Pacifika in ki je bil ponoči ubit v avtni nezgodi. Oče je šel in ugotovil, da je to res njegov sin. Začeli so pripravljati za sinov pogreb. Vsa hiša je objokovala smrt ljubljenega sina in brata.

razvijala. Velik del teh nepred-videnih stroškov so plačali požr-tvovalni državljani in sicer seve-da "prostovoljno." Zvedeli so namreč, da so toliko navdušeni, da žrtvujejo toliko in toliko za volitve. To se jim je pri plačah utrgalo. Volivni prostovoljni od-tegljaji so zadeli predvsem tiste, ki drugače niso dovolj navduše-ni za novi režim. Če že niso na-vdušeni, vsaj plačaj za navduše-nje drugih! In pravijo da ni nihče protestiral proti tem voli-vnim odtrgljajem. Naj bi je po-skusil!

CISTE VOLITVE. — Volitve so bile seveda "čiste." Bila je sicer samo ena lista in se torej nihče ni mogel zmotiti, da bi volil ka-kega napačnega kandidata, ven-dar je bilo pri volitvah treba gledati, da volijo samo tisti, ki so tega vredni. Pa se je zgodilo, da so v Mihelji vasi v črnemelj-ski okolici smeli voliti samo tri-je. Drugi so bili radi čistosti volitev izčisti iz volivnih ime-nikov.

OB NEPRAVEM ČASU. — Saj veste, kako je nerodno, če kdo kaj napravi ob nerodnem ča-su. Tako neroda je bila neka gospa v kvartu Moste — Ljub-ljana. Volitve s to preveliko svo-bodo so bile zanj neprijetna zadeva. Da se izogne situaciji, je sklenila, da vseno voli. Ker se sitnih stvari človek rad hitro iznebi, je hitela zjutraj na voli-tve čim prej. Pa ni šlo tako gladko, kot je mislila neizkušena volivka. Ko pride pred komisijo, jo vprašajo iz katere ulice je. Ko to pove, ji naroče, naj gre nazaj domov in počaka, da bo ta ulica na vrsti. Ta ulica pride vsa z godbo na volišče in tudi ona mora marširati s to godbo, drugače ni vredna, da živi v Ti-tovi Jugoslaviji. V Jugoslaviji mora človek biti vedno navdu-šen, drugače je slab državljan.

STRAŠNI IZDAJALCI. — Kljub ukazom, pa mora vsakdo biti navdušen na dan volitev je bilo nekaj ljudi, ki so naravnost izkušali Titovo potrpežljivost. Zlasti radgorski in lendavski okraj na štajerskem sta bila ze-lo grda. Tam se ljudje kar ne morejo navaditi, da so "svobo-dni" in mislijo, da smejo delati, kar se jim poljubi. Tudi pri volitvah so se nedostojno obnašali. V teh krajih so se namreč po-noči pojavili klub pazljivosti taj-ne policije plakati, ki so hujska-li ljudi, naj ostanejo na dan vo-litev doma brez navdušenja. Ta-ko je bilo tam menda cela vrsta napisov: "Doli s Titom! Nihče na volitve." Ti štajerski izdajal-ci še vedno ne verjamejo, da jih je Tito "odrešil."

V Florenci so bili izgredi lačnih

Florenca, Italija. — Na tiso-če sestradanih in brezposelnih Italijanov je vprizorilo izgrede tem mestu.

Kar se odpro hišna vrata in no-tri stopi "ranjki" sin, ki kar ob-stoji, ko vidi vse v žalovanju. Mati je omedlela, sestre so vile roke v histriji, oče in bratje so mu pa veselo stiskali roko. Oče je rekel, da bi prisegel, da je ubit njegov sin, tako sta si podobna. No, izkazalo se je, da je ubiti neki Walter Springman, tudi pred kratkim odpuščen vo-jak.

Samo v Ameriki je to mogoče

S 1. januarjem je nasto-pil županski urad v New Yorku William O'Dwyer, ki je postal župan največje ga mesta na svetu. Veliko čast je dosegel, pa lepo pla-čo obenem. Iz Irske je pri-šel v Ameriko leta 1910. Tukaj je razvil premog, potem je služil za barten-derja, zatem je bil policist. V tem je poohajal v solo, do-bil odvetniško diplomu na univerzi in stopil v politiko. Kot okrajni prosekutor v Brooklynu se je proslavil s tem, da je razbil morilsko to/po in jih spravil mnogo pod ključ in na "gorak stol."

SAMO 2 STA SE VRNILA OD 50 PILOTOV

Detroit. — Na starega leta večer sta praznovala prihod nove-ga leta Seth Parker iz Rich-mond, Va. in Paul Forcey iz Woodland, Pa. Zastoj sta ča-kala na 48 svojih tovarišev, ki so obljubili, da bodo prišli.

Leta 1941 se je odpeljalo v an-gleško letalsko službo 50 ameri-ških fantov. Obljubili so si, da se bodo zopet sestali v Detroitu na prvega starega leta večer po končani vojni. Samo dva sta prišla ...

Darovi za begunce

V našem uradu so bili izroče-ni sledeči darovi za slovenske begunce: Josephine Levar je da-rovala \$25.00; Frank Stefančič \$5.00, po \$2: Frank Stefančič Jr. in Anton Milavec. Iskrena hvala vsem skupaj za velikodu-šne darove.

Policijska ura je v Jeruzalemu od 6 do 6

Jeruzalem. — Angleška poli-cija je določila za prebivalstvo v Jeruzalemu policijsko uro zdaj od 6 zvečer do 6 zjutraj. V tem času ne sme biti brez dovoljenja nobena civilna oseba na cesti. Včeraj je policija zaprla Jaf-fa cesto, ki je glavna cesta v Je-ruzalemu. Pobralla je vse moške na cesti, jih naložila na truke in odpeljala ven iz mesta na zasli-šanje.

Produkcija avtnih koles bo ogromna, pa še ne bo zadostovala

Akron, O. — Uradniki kav-čukaste industrije v tem mestu so prepričani, da bo dosegla produkcija avtnih koles letos rekordno število vseh časov. Vendar izjavljajo ob istem ča-su, da se bo čutilo pomanjka-nje koles skozi vse leto.

Kavčukasta industrija raču-na, da bo producirala 94.000.000 avtnih koles, kar je za 24.000.000 več, kot bi se jih iz-gotovilo v normalnih časih.

Admiral Horthy je bil izpuščen iz ječe

Nuernberg. — Admiral Hor-thy, bivši regent Madžarske, je bil izpuščen iz tukajšnjih zapo-rov. V zaporih je bil kot more-bitna priča proti nemškimi voj-nim zločincem. Zavezniki so ga izpustili, ker nimajo nobene ob-tožbe proti njemu.

NE POZABIMO NA TISOČE NAŠIH
BEGUNCEV V TUJINI

Stavka 200,000 mesar-skih delavcev bo 16. jan.

Chicago, 2. jan. — Lewis J. Clark predsednik unije mesar-skih delavcev, CIO, je naznanil, da je določena za 16. januarja stavka v mesarski industriji, ki se bo vršila po vsej deželi in ka-tere se bo udeležilo kakih 200.000 članov.

Clark je rekel, da to ne bo prizadelo samo veleposrednice kot so Swift, Armour, Wilson in Cudahy, ampak tudi manjše neodvisne mesnice. Razume se, da bo radi te stavke čutil pomanjkanje mesa ves narod.

Stavka je napovedana, da doseže unija za svoje člane 25 cen-tov na uro priboljška. Clark je rekel, da bi se unija zadovoljila za-enkrat z 17 centi in pol priboljška, pozneje pa še z 7 centi in pol. Povprečno plačuje zdaj mesarska industrija 87 centov na uro.

Dasi se v tem času še vedno vršijo pogajanja med unijo in mesno industrijo, pa bo šla unija naprej s stavko, če ne dobi za-htevanega priboljška. Zastopniki veleposrednic niso podali še no-bene izjave glede zahteve unije, niti glede tega, kaj nameravajo storiti.

Unija pravi, da bo ob času stavke gledala, da dobe bolnišni-ce in podobni zavodi potrebno meso, toda unijski člani v času stavke ne bodo pobijali živine.

Kar bo žive klavne živine ob času stavke v klavnicah, bodo zanj skrbeli unijski člani. Ravno tako bodo gledali, da bodo obratovane ledenice, da se meso ne pokvari.

Unijski uradniki trdijo, da mesnice lahko dajo priboljšek v mezdi, ne da bi jim bilo treba zvišati ceno mesa.

Ko so vprašali predsednika unije, če ne bi bil zadovoljen, da bi predsednikov preiskovalni odbor najprej vso zadevo preiskal in ugotovil fakta, je rekel, da je imela vlada zahtevo unije na rokah že dve ali tri leta, pa da ni ničesar storila, zato uniji ne preosta-ja zdaj drugega kot stavka.

NOVI GROBOVI

Joe Germ
V Painesville Memorial bol-nišnici je umrl v ponedeljek Joe Germ, star 59 let. Prej je pre-bival v Madison, O. Rojen je bil v vasi Kompolje, fara Do-brepoje. Bil je še samski.

Rose Mastnak
Včeraj ob 12:15 popoldne je umrla Rose Mastnak, roj. Tr-nik, stara 72 let. Stanovala je pri hčeri Jennie Mohorčič na 16006 Holmes Ave. Doma je bila iz Velenja na Štajerskem, odkoder je prišla v Ameriko le-ta 1920. Zapuščala tri hčere: Jennie poroč. Mohorčič, Chris-tine poroč. Skapin ter Pauline poroč. Snow v So. Acworth, N. H. Pogreb bo v soboto popold-ne ob 2 iz Svetkovnega pogreb-nega zavoda na Highland Park pokopališče.

Jacob Rupe
V Cleveland State bolnišnici je umrl po dolgi bolezni Jacob Rupe, star 75 let. Prej je sta-noval na 978 E. 69. St. Doma je bil iz Broda Moravice, odko-der je prišel sem pred 40 leti. Bil je član društva Carniola Tent 1288 T. M. Tukaj zapušč-a soprogo Helen in sina Adolfa. Pogreb bo v soboto zjutraj ob devetih iz Zakraskovega po-grebnege zavoda v cerkev sv. Pavla na 40. cesti in na Kalva-rijo.

Evropski Židje imajo v načrtu, da se izselijo

Frankfurt. — General Frede-rick E. Morgan, načelnik UNRRA v Nemčiji, je izjavil napram časnikiarjem, da obstoji v Nemčiji skrbno zasnovana or-ganizacija, ki dela na tem, da izseli vse Žide iz Evrope. Mor-gan je rekel, da prihajo v Ber-lin dnevno vlaki iz Poljske, na-polnjeni z židovskimi družinami. Vsi do dobro oblačeni, dobro pre-hranjeni in imajo denar.

Morgan je tudi izjavil sum-ujo, da so govorci o preganja-nju Židov na Poljskem samo pretveza, da bi se zaveznike pri-sililo na stalno selitev Židov v Palestini.

Razne drobne novice iz Clevelanda in te okolice

Zadel od avta — Ko je šel Louis Lisjak, star 42 let, stanujoč na 723 E. 160. St. preko ceste, ga je zadel av-to. Policija pravi, da je šel Lis-jak čez cesto proti luči. Odpe-ljan je bil v Emergency Clinic kjer je bil večeraj še nezavesten. Zaposlen je pri Fisher Body.

Prva obletnica — Danes ob 7:45 je bila daro-vana v cerkvi sv. Vida maša za padlega vojaka Anthony L. Prime v spomin prve obletnice njegove smrti.

Tretja obletnica — V petek ob 7:30 bo darova-na v cerkvi Marije Vnebovzete maša za pokojnega Franka Pu-cel v spomin 3. obletnice njego-ve smrti.

K molitvi — Nocoj ob 7:30 naj se zbere članstvo društva sv. Jožefa št. 169 KSKJ v Svetkovnem pogreb-nem zavodu, da se poslove od pokojnega sobrata Frank Per-meta.

Novi uradniki — Podružnica 5 SMZ je izvolila za prihodnje leto sledeče urad-nike: Predsednik John Sever, podpredsednik Frank Chesnik, zapisnikar Frank Kuhar, taj-nik in blagajnik Tony Kram-pel, 1003 E. 66. Pl., tel. EN 5408; nadzorniki: Frank Ku-har, Frank Virant, Andrej Champa.

Maša za vojaka — V soboto ob 7:15 bo darova-na v cerkvi sv. Vida maša za pokojnega Cpl. Edwarda L. Strauss.

Grob v domovini — Mrs. Klemenčič iz Marcella Rd. je prejela pismo od brata Franceta Mrgele iz Gmajne, fara Raka na Dolenjskem, da je leta 1942 umrla v pregnan-stvu v tujini ljubljena mamica v starosti 77 let. Za mirni po-koj njegove duše bo darovana maša v soboto ob 6:30 v cerkvi Marije Vnebovzete.

Dobili pošiljko — Mrs. Vera Mišmaš iz 1119 E. 72. St. je prejela pismo od ma-tere Terezije Hrovat iz Ambru-sa, da so 26. nov. prejeli 3 pa-kete, ki so bili poslani od tukaj 6. oktobra. Piše tudi, da je sin Anton Hrovat, ki je bil prej žu-pan, obsojen na 8 let ječe od sedanjega vlade. Drugi sin Lud-vik je pa pogrešan. Tudi za mo-ža od hčere ne vedo, kje je. Jo-že Hočevar je izgubil 4 sinove. V tej vasi so bili prav vsi pri domobranci.

35 narodov je vložilo 15 bilijonov v banko

Washington. — Dozdaj se je pri-glasilo že 35 raznih vlad, ki so vložile v novo svetovno banko \$15.000.000.000, ali 83% tega, kar je določeno za skupno kvoto. Ta mednarodna banka ima na-men stabilizirati mednarodno va-luto ter pomagati medsebojni tr-govini.

Priglasilo se ni še samo 9 dr-žav, med katerimi je tudi Sov-jetska Rusija.

Bili so kmalu zopet iz vode

Milwaukee, Wis. — Pet članov kluba "polarni medved" so se šli na novega leta dan kopat v jezo-ro; štirje moški in ena ženska. Poročilo pravi, da so bili kaj hi-tro iz vode.

"AMERIŠKA DOMOVINA"

AMERICAN HOME
SLOVENIAN DAILY NEWSPAPER

(JAMES DEBEVEC, Editor)

6117 St. Clair Ave. Henderson 6628 Cleveland 3, Ohio
Published daily except Saturdays, Sundays and Holidays

NAROČNINA:

Za Ameriko na leto \$7.00; za Cleveland in Kanado po pošti za eno leto \$8.00.
Za Ameriko pol leta \$4.00; za Cleveland in Kanado po pošti pol leta \$4.50.
Za Ameriko četrt leta \$2.50; za Cleveland in Kanado po pošti četrt leta \$2.75.
Za Cleveland in okolico po raznašalcih: celo leto \$7.00, pol leta \$4.00, četrt leta \$2.50.
Posamezna številka stane 5 centov.

SUBSCRIPTION RATES:

United States \$7.00 per year; Cleveland and Canada by mail \$8.00 per year.
U. S. \$4.00 for 6 months. Cleveland and Canada by mail \$4.50 for 6 months.
U. S. \$2.50 for 3 months. Cleveland and Canada by mail \$2.75 for 3 months.
Cleveland and suburbs by Carrier \$7.00 per year, \$4.00 for 6 months, \$2.50 for 3 months.
Single copies 5 cents each.

Entered as second-class matter January 6th 1908, at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of March 3rd 1879.

83

No. 2

Thur., Jan. 3, 1946

Ameriški opazovalec o Primorski

Dopisnik "Post-Dispatch" v St. Louis, Allen Raymond, je napisal iz Trsta vrsto člankov, iz katerih prinašamo nekaj značilnih misli. Zdi se, da se bo vprašanje Primorske in Trsta rešilo definitivno v prihodnjih mesecih. Po določilih moskovske konference zunanjih ministrov mora biti najkasneje do prvega maja izdelan načrt za mir v Italijo. Ker mirovna konferenca pač ne bo nič bistvenega spremenila na tem diktiranem načrtu, smemo upati, da to vprašanje stopa v zadnjo fazo. Zato bo naše čitatelje interesiralo, kako gleda ameriški žurnalista na razmere v Trstu in na Primorskem. Iz tega bodo videli, da si Titov režim pri Amerikancih ni pridobil prijateljev, ki bi pomagali rešiti to vprašanje v korist slovenskega naroda v starem kraju.

Pisec določno izpriča, da je bil preganjanje Slovencev od strani Italijanov silno. Lahko so smatrali Slovence za manj vredne, za "hunkies." Mnogo let je bila slovenska manjšina podvržena fašističnim metodam močne roke. Postopalo se je proti njim kakor proti tujcem in slovenske šole so bile uničene v praznem naporu, da bi Slovence poitalijančili. Danes vsa slovenska Primorska hoče za vsako ceno svobodo od Italije. Ta nastop Italijanov proti Slovincem je po mnenju pisateljevanja tudi vzrok, da je komunistično podtalno delo uspevalo. Komunisti imajo dobro organizirano članstvo. Ko so prišli v maju v Trst, je njih nastop spominjal na boljševisko revolucijo leta 1917. Komunistična revolucija je po mnogih krajih izvršeno dejstvo. Hiše nosijo napise: "Živijo Tito," "Živijo Jugoslavija!" Pri tem so primorski slovenski komunisti izrazili nasprotje zaveznikom. Slovenski listi iz Ljubljane in belgrajski radio pospešujejo razpoloženje proti zaveznikom.

Zanimiv je opis partizanske samozavestnosti in oblasti. Vse hočejo, da bi bilo njihovo. Prepričani so, da so oni premagali Nemce in Italijane. Ne mislijo na to, da so to vendar storili v prvi vrsti Amerikanci in Angličani in ne oni sami. Na tej podlagi hočejo, da je vse njihovo. "Jugoslovani trdijo" — pravi dopisnik — "da je njihov ves industrijski material, ki leži v sedaj brezdelnih tovarnah, milo in olje, vozovi od velikih trukov do konjske vprege, vse orodje od kladiva do svedra. Vse to pravijo Jugoslovani, da je njihovo. Titovi zastopniki trdijo, da je v Trstu vse Titovo, kar ima najoddaljenejšo vez s kako industrijsko ali trgovsko lastnino vseh onih podjetnikov, ki niso bili v odporu proti Nemcem ali fašistom v času, ko je bila Jugoslavija v vojni. Vse to zahtevajo titovci od zaveznikov." — Trgovci in podjetniki to vedo. Zato ne delajo, ker ne vedo za koga. Če pridejo pod Jugoslavijo vedo, da vse izgube. Tako vse stoji in čaka.

Zelo značilen je opis šolskih razmer na Primorskem pod zavezniško okupacijo. Zavezniki so znova odprli slovenske šole. Ne samo ljudske šole, ampak tudi srednje in trgovske. Sedaj je odprtih šest slovenskih srednjih šol na Primorskem, kot jih še nikoli ni bilo. Prav tako se je znova začelo učiteljske za vzgojo učiteljev. Šolstvo vodi Lt. Simoni, Amerikane italijanskega porekla. Prav na vzgojo otrok so se vrli komunisti v prvi vrsti. Tako je v Trstu od 140 na novo nastavljenih slovenskih učiteljev 90 komunistov. Ti hočejo že otroke vzgojiti v dobre komuniste. Začeli so uporabljati abecednike tiskane v Ljubljani čisto v komunističnem smislu. Kakor so otroci pod Italijo imeli povsod v knjigah proslavo Mussolinija, tako imajo sedaj Tita. Menjalo se je samo ime. Sistem oboževanja voditelja ostane. Klavido in srp, znamenje komunizma, se vidi od slike do slike v teh berilih. Vsak dober otrok ima titovsko čepico na glavi s komunistično rdečo zvezdo. Vsak tank, vsak kanon, vsak aeroplan je označen s komunistično zvezdo. Tako naj bi se otrok že v najnežnejših letih naučil razrednega sovraštva in navdušil za rdečo revolucijo. Tudi zgodovina se zaplače za komunističnega otroka šole pri Leninu, jugoslovanska pa pri Titu. Ameriški opazovalec, ki je knjigo videl, pravi, da je knjiga taka kot so bile one pod fašisti. Same mesto Mussolinija se vedno imenuje Tito in njegova slika se neprestano ponavlja. In še to dostavlja, da je ta učna knjiga bolj strupena in bolj krivična kot so bile fašistične. — Takega abecednika ni hotel ameriški zastopnik, ampak je predlagal, naj se uporablja drugi starejši, tudi tiskani v Ljubljani. Ta pripoveduje otroku o živalih, od krav do metuljev, prinaša živalske basni in otroške pesmi ter tako uči otroka brati. Toda zastopniki partizanov so bili proti tej učni knjigi. Rekli so, da je fašistična in napisana, ko je Jugoslavija imela še kralja. — Iz tega vidimo kake knjige se danes uporabljajo v komunistični Sloveniji pod Titom.

Interesantno je tudi poročilo o draginji na Primorskem. Če se primerjajo današnje cene z onimi pred vojno, se mora reči, da stane vse desetkrat več kakor pa poprej. Življenje je zato za revne sloje slabo in mnogi stradajo.

Cvete pa črni trg — black market. Tam se pojavlja blago, ki ga pošilja v Jugoslavijo UNRRA, organizacija, za katero Amerikanci skoro vse plačajo. Blago poslano v Jugoslavijo, da bi tam olajšalo budo prebivalstva, najde po partizanih pot nazaj v Trst in na črni trg. Tako partizani v Trstu uporabljajo na splošno blago, ki je bilo poslano v Jugoslavijo, pa ni prišlo v korist lačnemu jugoslovanskemu prebivalstvu. Partizani poskrbe pač najprej sami zase in za — črni trg

Tako se dela dobiček z ameriškim blagom. Pisec pravi, da je blago te organizacije — UNRRA — močno politično orodje. Kdor ima zaslonbo pri tej organizaciji, tisti ima moč. Zakaj za kruh, za najpotrebnejšo hrano naredijo sestranci ljudje vse. To orožje ima sedaj v Jugoslaviji komunist, da dela z ameriškim denarjem propagando za komunizem in Titov režim. Da daje Ameriko preko UNRRA to "orožje" tudi Titovi armadi, vemo tudi iz drugih virov. Zato pisec končava: "Ena mnogih ironij tu okrog je, da zavezniki pitajo mnogo ljudi, ki se bore proti njim na vse mogoče načine. Razume se, da radi teh partizanskih pustolovščin primorski Slovinci ne pridobivajo na simpatijah pri uradnih Amerikancih in da mora to zelo škodovati pri končni odločitvi o Trstu in njegovem zaledju. Vidimo pa iz tega spisa tudi, kako je v Sloveniji sami in kaj tam počne komunizem neoviran na gospodarskem polju in zlasti pri vzgoji mladine."

Beseda od svojcev iz domovine

Mr. in Mrs. Joseph Koželj, 6304 Carl Ave., sta prejela pismo iz Sadinje vasi, p. Dvor pri Žužemberku, katerega piše po pol sestra Koželeve žene, Johana Vidmar. Pismo se glasi:

2. nov. 1945

Dragi Jože in Pepca.

Po dolgih letih se vam zopet javljamo s par vsticami. V prvi vrsti vas vse skupaj iskreno lepo pozdravljamo. Dobili smo par vstic od vas po Rdečem križu, pri katerem ste se informirali o nas, če smo še živi. Hvala vam. Kar nas je doma, oče, mama, Eni in jaz Johana, smo hvala Bogu še živi.

Dragi mi, povem vam, da je ta vojna napravila toliko gorka, da je nemogoče vse popisati. Stalno so bile borbe tukaj in nazadnje je pa skoro cela naša vas pogorela od bombardiranja. Nam je tudi do tal uničilo hišo, svinjake, pod in hlev. Vse je pogorelo, tudi obleka in živež ter druga krma.

Sedaj si lahko mislita, kako je z nami sedaj in kako hudo nam je. Kako bomo začeli znova? Denarja ni, delovne moči ni. Poldeta mi (tega si ti Pepca gotovo poznala), Tone ni. On je komaj star 20 let. Oh, oba reveža sta šla in zablodila po drugi poti. Bila sta pri domobrancih, taki so bili skoraj vsi Sadini. Iz vasi je odšlo 24 fantov in moč, katerih še ni nazaj. Vrnilo se jih je par, a za druge se pa ne ve nič, kje so in kako je z njimi. Najbrže niso več med živimi. Očetu in mami je od sile hudo za oba sina, ker ne vesta nič o njih. Oče so bolehn in le še toliko da so pri življenju, kar v dve gubi so zlezli v premišljevanje svoje žalostne usode, ko se je revež prejšnja leta toliko mučil in garal po ameriških tovarnah in sedaj pa so mu vsi prihranki uničeni.

Naj vam povem še to, da so se ti naši fantje umaknili pred Osvobodilno fronto na Korosko k Angležem in ti Angleži so jih pa poslali zopet nazaj v Slovenijo in sicer razorožene. Sedaj pa ni duha ne sluha o njih. Nepopisna je žalost te strašne vojne. Še to vam poročam: mama je bila šla pe opravih h kozoletu na vrt, stopila je bila na bombo, ki je ni videla in bomba se je razletela

Društvo sv. Ane, št. 4 SDZ

Članice našega društva se tem potom prosijo, da se gotovo udeležite redne mesečne seje, ki se bo vršila 9. januarja. Pričetak seje ob pol osmih zvečer. Na dnevnem redu imamo več važnih zadev. Obenem pa bo tudi volitev tajnice in pa delegatice za 11. redno konvencijo, ki se bo vršila meseca maja tega leta v Lörainu, Ohio.

Pridite gotovo, ker vaša navzočnost je potrebna. Želim vam vsem srečno, zdravo in zadovoljno novo leto. To želim celokupnemu članstvu Slovenske dobrodelne zveze ter vsem čitateljem tega lista. S sestrskimi pozdravi,

Mary Bradac, tajnica.

ali eksplodirala in jo tako razmesarila, da je bilo grozno pogledat. To je bilo že pred dvema leti in pol. Nato je bila v bolnišnici več kot eno leto, sedaj je doma, a še vedno ne zdrava, najhujša je desna noga, v kateri čuti še vedno silne bolečine. Tako, da ni upanja, da bi se ji rana še kdaj zacelila in pozdravila. Tudi Eni in jaz smo bolj bolehn in sicer od samega prestanega strahu in groze te vojne. Ako ne bo Toneta in Poldeta več nazaj, sploh ne bo več za živeti. Tone je najmlajši. Najinega brata Franceta tudi ni od nikoder več in nič ne vemo, kje je. On je bil še pred to vojno v Nemčiji. Zvedeli pa smo bili, da je bil še malo pred kapitulacijo Nemčije v Ptuj pri bratu Lojzetu na žandarmerijski postaji, kjer je bil brat Lojze načelnik postaje. Potem pa je zopet odšel nazaj v Nemčijo, sedaj pa ni nobenega glasu več o njem. France je bil fest in zauber fant in Bog ne daj, da bi se več ne povrnil.

Najin brat Martin se je pa kar dobro obnesel to vojno, kakor tudi brat John, ki nam je največ pomagal v naši najhujši bedi in revščini. John je mnogo žrtvoval za nas vse, saj nas je on za prvo silo vse oblekel, nahranil in vsem preskrbel obutev. Sezidal nam je tudi eno sobo, da smo sedaj vsaj pod streho. On ne bo nikdar pozabljen od nas sester in svojih staršev. Hvaležni mu bomo vse življenje. Saj če bi nam ne bil on pomagal, bi skoraj gotovo ne bili mi več pri življenju. Saj mislim, da vam je znano, da ima John trgovino v Novem mestu.

Sedaj bi pa še vas vprašala, kako ste pri vas? Ali ste zdravi? Prosim vas, da nam takoj odpisete, ko boste prejeli to pismo, kajti oče in mati komaj čakata glasu vsaj od vaju iz daljne Amerike. Prav tako smo radovedni tudi mi ostali bratje in sestre. Končno pa sprejmite nebroj lepih pozdravov vidva, kakor tudi vajine hčerke in sin Henrik. Še enkrat vam želimo vsem skupaj, da bi vas to naše pismo dobilo pri najboljšem zdravju in veselju. Bodite pozdravljeni in sprejmite tople poljube. Z Bogom! — Johana Vidmar.

Vrsla dejstev

IV.

Razvoj po kapitulaciji Italije 8. septembra 1943

1) Ko je po kapitulaciji Italije bilo pričakovati, da bodo Ljubljanski pokrajino zasedli nacisti, je bilo ilegalno osrednjo poveljstvo Vaških straž pripravljeno skleniti z OF pamenten kompromis, da bi se skupno in sporazumno vodila enotna borba proti nacistom. V to svrhu so prejele posamezne edinice Vaških straž potrebna povelja. Komunističnim partizanom se je v Novem mestu priključila ondota italijanska divizija s poveljnikom generalom Ceruttijem na čelu, z vsem težkim orožjem (topništvo, oklepniki in tanki). Zato se je KP čutila tako moč-

no, da je odklanjala vsak sporazum z Vaškimi stražami in četniki ter zahtevala brezpogojno kapitulacijo, česar pa ti niso mogli sprejeti. Kljub temu pa je KP varala posamezne čete Vaških straž s trditvijo, da je prišlo med vodstvi v Ljubljani do sporazuma.

V dobri veri so se te edinice Vaških straž pridružile KP partizanom in bili so po večini pobiti. Tako je KP v Grčaricah kot odgovor na predlog Vaških straž in četnikov z italijanskimi topovi tam se nahajajoče jugoslovanske častnike četnike deloma uničila, deloma pozneje v Kočevju na smrt obsodila in 12. oktobra 1943 kazen izvršila. Brez kakršne koli sodne razprave je bilo tedaj več stotin ujetih vojakov Vaških straž ustreljenih, kar so dokazali izkopani množični grobovi v Jelen doli, Mozlju, Velikih Laščah. Večji del Vaških straž se je v teh kritičnih dneh razpršil, se pa takoj zopet zbral in je slovensko-italijanskim partizanom pod KP vodstvom, ki so smatrali, da je njihova revolucija popolnoma uspešna in da so tako prišli do oblasti, nudili hraber odpor.

2-a) Iz ostankov Vaških straž je gen. Rupnik, ki je bil postavljen za predsednika Ljubljanske pokrajine, s privolitvijo novega nacističnega okupatorja organiziral slovensko domobranstvo, ki je imele v smislu mednarodnega prava iste naloge, kakor prej Vaške straže.

b) Najtežji očitek, ki ga je KP in OF v svoji propagandi tudi v zavezniškem inozemstvu delala slovenskemu domobranstvu je ta, da je baje Hitlerju priseglo zvestobo. Dejstva pa so sledeča: Nemško poveljstvo je zahtevalo od slovenskega domobranstva prisego in je predložilo slovenskemu štabu/besedi te prisage. Štab je z vsemi slovenskimi častniki prisego po predloženem besedilu odklonil energično z utemeljitvijo, da so še vedno kot prej vezani s prisego, ki so jo predložili kralju Petru in Jugoslaviji, radi česar se ne morejo s prisego obvezati, vojskovati se pod katerim koli drugim poveljstvom in na drugih frontah razen le proti sovražnikom lastne domovine. Nato so sestavili drugo besedilo, pod katerim se domobranstvo obveže vojskovati se v mejah domovine in prav nikjer drugod zoper komuniste in njihove zaveznike, t. j. zoper tiste partizane v OF, ki sicer niso člani KP, pač pa s svojim delovanjem pomagajo, da bi KP prevzela oblast. Nemško poveljstvo je pridalo še besede: "Ob strani nemške vojske, ki stoji pod vrhovnim poveljstvom Hitlerja," kar je razumeti tako, da se bo slovensko domobranstvo borilo ob strani nemških vojakov, če in dokler bo nemška vojska po predpisih mednarodnega prava štela slovensko prebivalstvo pred komunističnimi kršilci javnega reda in mira.

Iz tega se jasno vidi, da noben slovenski domobranec ni prisegel Hitlerju zvestobe, niti se ni postavil pod njegovo vrhovno poveljstvo, in da na podlagi te prisage ni smel biti noben domobranec uporabljen izven meja slovenske domovine, niti ni bil dolžan na podlagi te prisage se boriti zoper zahodne zaveznike, katere so vsi kot zaželjene osvoboditelje pričakovali. Domobranstvo ni bilo in ni hotelo biti nič drugega, kakor vsled stiske zakrinjena jugoslovanska vojska kralja Petra, kakor prej Vaške straže, globoko prepričana, da poziv jugoslovanskega kralja za vstop v armado marsikaj Tita ne more vzeti resno, ker po njihovem prepričanju ta poziv ni mogel priti svobodno iz kraljeve duše.

3) V "osvobojenih" krajih je OF takoj izvedla volitve v občinske odbore in pozneje tudi v slovensko skupščino. Svetu je po radiju javila — vest so širile tudi resne oddajne postaje v inozemstvu — da so to prve resnično svobodne volitve v zgodovini slovenskega naroda in da so bili povsod s 100% udeležbo soglasno izvoljeni predlagani kandidati. Svet je moral imeti vtis, da stoji slovensko ljudstvo strnjeno za komunistično OF in da stoji samo maloštevilni od okupatorja plačani izdajalci sovražno ob strani.

Resnična podoba teh prvih "svobodnih" volitev, za kar je na razpolago tisoče prič iz vseh delov pokrajine, je ta-le: Četa oboroženih partizanov je zbrala odrasle moške in ženske iz ene vasi, kjer so jim govorili o izvojevanju svobodi in o svobodnih volitvah, ki se bodo zdaj vršile in pri katerih naj dajo svoje glasove le zanesljivim borcem, ki so zaslužni za OF. Govornik je povedal imena kandidatov, ki jih je izbrala OF brez kakršnega koli demokratičnega sodelovanja z volilci, nato je pozval volilce: "Kdor je proti, naj dvigne roko!" Razume se, da je pri takih okoliščinah bila izvolitev soglasna.

4) Tri demokratične politične stranke, ki so se že koncem leta 1941 v Slovenski zvezi zedinile na skupni okvirni program, so se sedaj jasneje strnile v Narodni odbor za Slovenijo, ki je stopil dne 29. oktobra 1944 v javnost s programatičnim proglasom, s katerim je objavil demokratska in protikomunistična, pa socialno napredna in sodobna načela, seveda vse ilegalno in tajno. Obenem pa je Narodni odbor organiziral iz že prej obstoječih ilegalnih oboroženih edinic in iz večine domobrancev Slovensko narodno vojsko (SNV), ki je bila sestavni del kraljeve jugoslovanske vojske. Domobranci s zelo majhnimi izjemami so smatrali sebe za tihe člane te narodne vojske dokler ne pride pravi trenutek, da kot taki javno nastopijo in delujejo.

Take so bile razmere, ko je osvobodilna vojska maršala Tita, sestojča iz grških, bolgarskih, albanskih, romunskih in italijanskih komunistov in le v manjšem delu iz Jugoslovancev (iz Srbije in Črne gore) in z najmanjšim delom domačih Slovencev, prinesla slovenskemu ljudstvu "svobodo." Slovenska narodna vojska se je pred močnejšo in zelo dobro oboroženo Titovo premočjo pod lastnim poveljstvom umaknila čez deželne in državne meje k zaveznikom, ker se njeno pričakovanje, da bodo zahodni zavezniki zasedli Slovenijo, ni uresničilo. Z narodno vojsko je zapustilo nad 20.000 civilistov domovino, ki bi kot domobranci antikomunisti pod totalitarno oblastjo KP in OF ne bili varni ne življenja in ne premoženja. Da so pravilno sodili, dokazujejo sedanje razmere v Sloveniji s številnimi smrtnimi obsodbami in še številnejšimi skrivnimi umori in zaplembo premoženja.

(Dalje prihodnjic)

Nikdar proti

Ko je ženin čakal v predsobi, da se njegova izvoljenka pripravi za izlet, mu je bodočji tist dejal: "Ali imate kaj proti, če vam ponudim kozarec vina?" Ženin: "Nikoli nisem..." Tist: "Kaj, nikoli niste pili vina?" Ženin: "Ne, nikoli nisem imel kaj proti."

— Stroški ljudskega štetja v Zed. državah v letu 1940 so znašali \$21,744,000.00.

Torej naj povem, kako se znašel tisti Hudičev boršt v sredi Zaplate, da boste, cenjene nežne čitateljice razume zakaj sem skušal prijatelje vrniti od poseta tiste gozdne zaplate. Takole govori prijateljica.

Sv. Peter in Pavel sta šla svetu, da bi videla, kako ljudje obnašajo. Delila je pomoč dobrim in potrebnim ošabneže sta pa potipala zaslužnju ter tako izravnila svet, da bi vozil naravnost in brez ovinkov.

Tako ju je pot pripeljal tudi na Gorenjsko. Tam je kraj Kranja sta se vsa potepala in pralna ustavila na lepini, stavi, ki je bila last bogate, strašno ošabne kmetice. In pragu je stala in grdo je stala dala na paša popotnika, ki je bila zelo siromašno oblečena. Poprosita jo za skromno, čerjico in pa da bi jima dala lila kje na slami prenočiti.

Kmetica se pa zadere krnjima: "Spravita se mi izseli oči, lenuha! Kam bom pa šla, če bom vsakemu posluščala basala usta in ga ješige pod streho, da mi še zažge, je vidim, da mi vrag odta vse skupaj na najvišjo pokot bi pa razmetaval hvečem v malho. Spravita se za od hiše!"

Žalostna sta odšla božja vsipotnika naprej in pri nekem ni vdovi potrkala, ki jim dala zadnji krompirček iz Karmine in zadnjo skorcijo kruke, mirtege, potem jima je s urinesla slame ter postlečko hiši ter se pri tem izgovarjala, da ji je hudo, ker jima neobara s čim boljšim postrežila.

Božja popotnika sta imela hvalna za vse, kar je do mašina vdova storila zanje. Predno je vdova zjutraj estila, sta bila prenočevalca čez slo. Hitela je pred hišo, njo ji priključala nazaj in jima dala skromen zajtrk, pa jih vestilo videti nikjer. Gre nam v kuhinjo in začne pripravljati kosilo. Pogleda v shroji, kjer je mislila, da ima svec, krompirčkov, pa kar oden ko vidi velikanske kupe sva lepšega krompirja, repe, se renja, zelnatih glav, fizičile vsega drugega. Kar kraljale od začudenja in ne ve, kaj nasproti izobilje. Zda kakot na, da sta morala biti tu sta prenočevala, vse kakega kot navadna čelobridko se ji je storilo, ma ni mogla boljše svetlo. Pri tisti ošabi kmeti bilo pa vse drugače. Izga je udarila strela, nrogenj, ki je v hipu uničil In tisti lepi gozd, na k je bila tako ponosna, noč kar izginil. Nekdo da na bližnjo goro in kani, ko vidi tam sredi gozden zelen gozd, ki ga prej še ni bilo. Ljudje so križali, ker kmalu se je lo, kako je ošabna kmeti kla, naj ji vrag odnese gastvo na najvišjo goron na želja se ji je izpolnil gozd je bil zdaj tam na gori. Ker je stal gozd sredi zelene trave, kot ta na hlačah, so gori iz Zaplate in gozdu pa "Hboršt," ker si niso znali če razlagati, kot da ga je peklenška armada pono nesla na goro. Lahke niso imeli, blajtarji čv so v eni noči prenesli v te na goro zeleno.

In tukaj naj gremo nočevat, vas vprašam pa smo le šli.

Novo življenje

POVEST

Spisal JOSIP KOSTANJEVEC

NI tako je nekega dne zašul po vasi in drugod, da se v Gribljah ustanovila toliko potrebna posojilnica. Nastanila se je začasno v šolskem posloju ter takoj začela poslojati, zakaj pravila so bila po skoraj ustanove, dašil se bil enoglasno izvoljen Jekovec, za tajnika pa uari Jakov. Zopet je bil v bljah slovesen dan in ni ga o skoraj kmeti, ki se ne bi elil te nove ustanove, dašil se ni vsak spoznal, ka- dakekosežnega pomena da

Tedaj sta se pa tistega več- enadoma zglasila gori pri njanjvem Jakobu Jekovec Tratar. K ota stopila v ve- in ju je slišal Jakob, jima stopil z lučjo v roki napro-

A vidva sta!" se je razve- il, ko ju je zagledal. "Stopi- prosim, za menoj v sobo! avkar sem bral iz neke sto- knjige, ki sem jo zadnjič el v neki očetovi omari. Ta- čudovito lepa je ta povest, kar nisem mogel odložiti ege, dasi imam nocoj še pre- dela."

Tako je prav, Jakob! Delo- potem razvedrilo — in za vedrilom zopet delo. — To- za danes boš že še nekoliko ožil svoje delo, zakaj pri- vsa k tebi po najnih oprav- kd." je dejal Jekovec.

Tratar pa je pristavil: "Kakor veš, sem ti zadnjič ukel, da delaj dalje in bodi jez skrb, ker se bo vse dobro lelo. Danes sva z Jekovcem ankaj, da izpolniva, kar sva neobljubila. Glej, uredila sva elaj vse. Ustanovljena je po- lica, iz nje boš dobil toli- da lahko popolnoma popia- nj Lokvarja na glavnic in na jstih. Ker pa je posestvo em prezadolženo in po pra- h ne smemo dati toliko, a im te poznamo, da boš moško i vestno izpolnil svojo besedo,

ma jo boš dal, sva ti tudi e dobila potrebnega poroka. roj porok bo gostilničar Do- vec, ki je vsega spoštovanja eden mož in dober posestnik. e sva ga naprosila namesto e, se je od srca nasmejal in izbil takoj zadovoljen, zakaj kraljal ga je bil nekdanj tvoje- nasprotnika sin France. To- ir to naj bo, kakor hoče. Pla- hal boš samo po štiri in pol ototka obresti in od glavnice, i kor boš zmogel. Ali si za- soljen?"

Jakob ni vedel, ali je resnica tu se mu samo sanja. Nikdar ni nadejal, da bi se dala

njegova nesreča popraviti tako zlahka in zlepa. Bli je tako ginjen, da ni vedel, kaj naj bi odgovoril. Molče je podal obe- ma roko in jima stisnil desnici. "No, prav, zdaj sva zadovolj- na s teboj," je dejal Jekovec. "Zglaši se jutri popoldne okoli pete ure v šoli, in vse bo v re- du."

Tudi sedaj ni vedel Jakob, kaj naj bi odgovoril. Jecjal je nekaj, toda več kot vse bese- de je povedal njegov obraz, je povedalo oko, ki je v njem ble- stela solza iskrene hvalečnosti.

Tako se je bilo tistega več- era dovršilo popolnoma na ti- hem veliko in lepo dejanje, vre- dno samo velikih in lepih duš, dejanje, čegar sled se bo pozna- la še v poznih rodovih na le- pem posestvu, Damjanovem.

Drugega dne je vstal Jakob zelo zgodaj z lahkim srcem. Za- zdelo se mu je, da danes še vse lepše sijajo žarki jesenskega solnca, da sijajo nalašč zaradi njega in da ne bodo zašli niko- li. In kakor še nikdar prej, je ležala pred njegovimi očmi vsa njegova prošlost, jasno in čisto je videl vse svoje nekdanje živ- ljenje. A hipoma je osupnil: v tem nekdanjem življenju se je bilo nekdanj pojavilo nekaj, kar mu je sedaj stopilo nena- doma in z vso silo pred oči. Spomnil se je tačas onega po- mladnega dne, ko se je vračal proti večeru utrujen z njive proti domu. Slavci so peli v grmovju ob potoku večno lepo sladko-otožno pesem, ki mora omečiti najtrše srce, rahla sa- pa je božala in zibala obpotnc etvje in tihi mrak se je spu- ščal polagoma navzdol ter zavi- jal v svoje temnosive peroti dol in breg. Tedaj, ko je sto- pal tako zamišljen, ko je bilo vtopljeno v sladke sanje nje- govo srce, ko je plul njegov duh v nevidnih višavah, tedaj je bil začel za seboj rahle, komaj sli- šne stopinje. In nežen glas ga je ogovoril:

"Jakob, počakaj malce! Ali nočeš, da bi šla skupaj?" Ustavila se mu je noga in šla sta skupaj, on in Dobravčeva Marica. Kaj sta se menila med potjo, je pozabil. A dobro še pomni danes, da mu je bilo ta- ko čudno, tako lepo v mislih, ko se je poslovil od nje in mu je rekla, stisnivši mu desnico: "Ali se še kdaj vidiš, Jakob?"

Dolgo časa je poteklo od ti- stokrat, videla sta se le pored- koma, in še to samo od daleč. (Dalje prihodnjič)

Kupujte Victory bonde!

Živ iz groba

(Poroča dr. Janez Kraljič)

Iz "kulturne" Evrope prihaja- jo v Ameriko vesti, ki v vas zbu- jajo začudenje. Ena je stra- šnejša od druge. Tako so divje in nečloveške, da jih ne vrjame- te. In kako tudi! Kdo naj vrja- me, da "najboljši in najidealnej- ši ljudje celega sveta," kot vam opisujejo gotovi krogi jugoslo- vanske partizane, požigajo hiše, delajo nečloveška nasilja, zve- rinsko ubijajo ljudi v masah in da še celo vero preganjajo in Cerkev! Vse to dela grda in umazana propaganda nekaterih "izdajalcev in duhovnov." Tako si menda "tolajžijo" svojo vest nekateri, da delajo za dobro stvar, če simpatizirajo s partiza- ni in jih podpirajo ter da ne de- lajo proti veri, če škofov ne po- slušajo. Kadar se Amerikanci tako tolajžite, ste prav takšni, kakoršni smo bili mi doma še eno leto potem, ko smo slišali, kaj delajo partizani. Naši partiza- ni so že leto dni ropali in že po- bili tisoče in tisoče dobrih kr- ščanskih ljudi, pa smo si še trdo- vratno sami sebi dopovedovali, da delajo pač za rešitev izpod tujega jarma in za osvobodjenje Jugoslavije. Nismo in nismo ho- teli razdreti lepih sanj, da so par- tizani dobri ljudje v službi do- movine in ne v službi satanske- ga komunizma. Ker toliko smo že vedeli, da je komunist pred- vsem internacionalen in ne na- cionalen človek. Vedeli smo, da prej ali slej komunist vse izro- pa, kjer pride do moči, zakaj on ima privatno lastnino za tatvino. On sme imeti in ne kdo drugi. Tudi to smo vedeli, da komunist predvsem sovraži vero in Boga, ker ima vero za strup, ki ga je treba uničiti. Vedeli smo, da komunist krvavo preganja verne ljudi, ker drugače ne bi bil do- ber komunist. Saj to menda ve- ste, da komunist nič ne ljubi, ampak vse sovraži. Sovraži gla- sti svoje nasprotnike, to je vse, ki niso za komunizem. Vsled te- ga oznanja razredni boj, pozdra- vlja in zagovarja krvavo revolu- cijo. In kaj to pomeni druge- ga kot krvavo borbo med rojaki in brati.

Vse to smo vedeli, pa smo si sami težko priznali, da je za na- zunaj lepim imenom osvobodil- nega boja ta komunizem. Še več smo vedeli! Kristijani smo iz verskih razlogov proti krvavi re- voluciji in zato je vsak res po- veri živeč človek ovira komuni- zmu za dosego svetovne revolu- cije. Odtod sovraži komunist vsakega res po veri živečega človeka. In glejte komunisti v svojih časopisih, na svojih zbo- rovanjih in sestankih po celem svetu javno in očitno hujskajo na revolucijo. Ta ni nič drugega kot bratomorni boj brez usmi- ljenja. Ker so spretni in izvež- bani, to po potrebah včasih za- krijejo, toda v ozadju je vedno svetovna revolucija za komuni- stično diktaturo. V tem duhu so- vrašstva in nespravljivosti vzga- jajo svoje pristaše in zlasti mla- dino. Vse to vemo, pa vendar ta- ko težko vrjamejo, da kdo, ki je poznal krščanstvo in njegov nauk ljubezni, more mesariti lju- di, svoje rojake kot divja zver- na. Odtod menda izvira, da ne- kateri še ne vrjamejo, da parti- zanski komunizem preganja lju- di in vero, pa če to javno pribi- jejo škofje cele države.

Tajiti in lagati Veliko smo tedaj vedeli o ko- munistih, pa se dolgo nismo zga- nili. Pravijo, da tam v Ameriki mnogi ne morete vrjeti, da bi po- stopaši partizani tako divje kot se sedaj piše. Nič boljši nismo bili mi. V lastno sramoto pove- mo, da smo se dali dolgo varati. Partizani so tako lepo igrali lju- bezen do malih ljudi in do domo- vine, da še takrat nismo nasto- pili proti njim, ko so začeli pa- dati Ehrlich, za njim drugi du- hovníki in potem tisoči po de- želi. Varanje partizanov je uspevalo. Koliko jih je šlo za njimi v veri, da delajo dobro. Sli so za njimi in pri njih osta- li in se pri njih tudi pokvarili.

Predolgo je trajalo to vara- nje. Bilo pa je spretno in dobro organizirano. Ko so koga pobi- li, so ga ošramotili še s tem, da so ga proglasili za izdajalca. S kleveto so obrazložili svoje zlo- čine, če prav jih niso mogli opravičiti. Kakor vsak zločinec, tako tudi partizani niso delali očitno, ampak kar le mogoče prikrito. Skušali so zabrisati sledove, da bi se njih zla dela ne razodela ljudem. Kakor sedaj Titov režim skuša vse prikriti z najstrožjo cenzuro, tako je že takrat partizanstvo skušalo svo- je zločine skriti ljudskim očem. Vsak zločinec dela v temi. Zato, pravim, je bila slovenska jav- nost dolgo v zmoti, kako je s par- tizani. Zato se dolgo ni mogel marsikdo odločiti, da bi se odlo-

čno izrazil proti njim. Pa je prišlo počasi vse na dan. Tudi današnji zločini ti- tovcov bodo enkrat postali oči- tni. In teh zločinov je bilo po- tem, ko je bil že mir, še straš- no število. Brez sodnega po- stopka so samo v Kočevskem rogu pobili nad 30.000 ljudi. Vse potem, ko je bilo osvobo- jenje od Nemcev izvršeno. In če smo pri teh zločinih, naj- omenim, da so še sedaj v okto- bru v Trstu takorekoč pred nosom zaveznikov z avtomobi- lom ugrabili dr. Martelanca z Hrastnik, Trnovski gozd, Ko- čevski rog, Teharje itd. Vča- srah je povedal kakšen partizan za take množične grobove, včasih so našli grob po naklju- riških in angleških vojaških sil čju. Včasih pa je božja pre-

terorizirajo ljudi, si morete predstavljati, kaj delajo tam, kjer imajo neomejeno moč. Žrtve so vedno skrivali, da bi jih kdo ne dobil. Pred ljudmi so tajili, da ubijajo lastne bra- te. Grobove so skrili v goz- dove in kraške jame. Mrlice so potresali z živim apnom, da bi prej strohnili.

Kljub temu je Bog poskr- bel, da so ljudje zvedeli vsaj za množične grobove kot so: Jelen dol, Mozelj, Jelenov žleb, Krimska jama, Črn grob, Hrastnik, Trnovski gozd, Ko- čevski rog, Teharje itd. Vča- srah je povedal kakšen partizan za take množične grobove, včasih so našli grob po naklju- riških in angleških vojaških sil čju. Včasih pa je božja pre-

1922

1945

V blag spomin

prve obletnice odkar smo tako prerano čeno izgubili našega prisrčno ljubljenega in nikdar pozabljenega edinega sina in brata

Pfc. Anthony L. Prime

ki je dne 3. januarja 1949 v boju za svobodo narodov na bojnem polju na Francoskem že daroval najdražje, namreč svoje mlado živ- ljenje. Rojen je bil v Clevelandu, Ohio 30. maja, 1922.

Predragi sin in brat, kako globoko nas je zadelo prvo sporočilo in cele tri mesece je bil izbrisan vsak sled o Tebi, toda vedno smo živeli v upanju in goreči želji, da pride boljše obvestilo, pa zaman, ker dobili smo to najbolj pretresljivo in žalostno vest, da si dan, ko si bil štet med pogrešanimi, že padel pod sovražno kroglo.

V njegov blag spomin je bila darovana sveta maša zadušnica v cerkvi Sv. Vida dne 2. maja 1945 s častno vojaško stražo in se tem potom prisrčno zahvaljujemo častiti duhovščini od fare Sv. Vida za opravljeno slovesno sveto mašo. V globoki hvaležnosti se želimo prav prisrčno zahvaliti vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom in znancem, ki so v blag spomin našega nesrečno pokojnega sina in brata tako obilno darovali za svete maše in druge različne namene. Enako tudi hvala vsem, ki so nas obiskovali in tolajžili ob času težke in najbridkejšje žalosti, kakor tudi vsem, ki so nam poslali sožalne karte, telegrame in pisma. Prisrčna zahvala tudi pogrebniemu za- vodu Zakrajšek Funeral Home za prijazno naklonjenost in za pre- skrbljene vojake za častno stražo.

Prisrčno ljubljeni in nikdar pozabljeni sin in brat, ne samo da- nes, ampak vsak dan se Te v tihi žalosti spominjamo in vedno se ču- je, "vsi že prihajajo domov," pa kako to zaboli naše že od žalostne bolečine polno srce, ko pa vemo, da za nas tega veselja ni, ker že eno leto počivša v oddaljeni tuji zemlji in bomo združeni šele tedaj, ko nam nit življenja steče in nas zopet združi ljubi Bog. Goreče smo Te ljubili mi vsi, pa Bog Te je tudi ljubil in Te je želel k sebi in Te poklical od nas.

Tam na bojnem polju je potihnil boja grom, marsikteri mladeč, padel za svobodo — dom.

Tudi Ti, naš Toni dragi del si svojo srčno kri; v zemlji zdaj francoski truple Tvoje že trohni.

Spočij se v zemlji tuji, sin nezahni — bratec dragi, saj križ nam sveti govori, da vidmo se nad zvezdami.

Žalujoči ostali:

ANTON in JENNIE PRIMC, starši;

JEAN, sestra, FRANCES, soproga.

Cleveland, Ohio, 3. januarja, 1946.

1922

1945

V blag spomin

prve obletnice odkar smo tako prerano čeno izgubili našega prisrčno ljubljenega in nikdar pozabljenega edinega sina in brata

Pfc. Anthony L. Prime

ki je dne 3. januarja 1949 v boju za svobodo narodov na bojnem polju na Francoskem že daroval najdražje, namreč svoje mlado živ- ljenje. Rojen je bil v Clevelandu, Ohio 30. maja, 1922.

Predragi sin in brat, kako globoko nas je zadelo prvo sporočilo in cele tri mesece je bil izbrisan vsak sled o Tebi, toda vedno smo živeli v upanju in goreči želji, da pride boljše obvestilo, pa zaman, ker dobili smo to najbolj pretresljivo in žalostno vest, da si dan, ko si bil štet med pogrešanimi, že padel pod sovražno kroglo.

V njegov blag spomin je bila darovana sveta maša zadušnica v cerkvi Sv. Vida dne 2. maja 1945 s častno vojaško stražo in se tem potom prisrčno zahvaljujemo častiti duhovščini od fare Sv. Vida za opravljeno slovesno sveto mašo. V globoki hvaležnosti se želimo prav prisrčno zahvaliti vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom in znancem, ki so v blag spomin našega nesrečno pokojnega sina in brata tako obilno darovali za svete maše in druge različne namene. Enako tudi hvala vsem, ki so nas obiskovali in tolajžili ob času težke in najbridkejšje žalosti, kakor tudi vsem, ki so nam poslali sožalne karte, telegrame in pisma. Prisrčna zahvala tudi pogrebniemu za- vodu Zakrajšek Funeral Home za prijazno naklonjenost in za pre- skrbljene vojake za častno stražo.

Prisrčno ljubljeni in nikdar pozabljeni sin in brat, ne samo da- nes, ampak vsak dan se Te v tihi žalosti spominjamo in vedno se ču- je, "vsi že prihajajo domov," pa kako to zaboli naše že od žalostne bolečine polno srce, ko pa vemo, da za nas tega veselja ni, ker že eno leto počivša v oddaljeni tuji zemlji in bomo združeni šele tedaj, ko nam nit življenja steče in nas zopet združi ljubi Bog. Goreče smo Te ljubili mi vsi, pa Bog Te je tudi ljubil in Te je želel k sebi in Te poklical od nas.

Tam na bojnem polju je potihnil boja grom, marsikteri mladeč, padel za svobodo — dom.

Tudi Ti, naš Toni dragi del si svojo srčno kri; v zemlji zdaj francoski truple Tvoje že trohni.

Spočij se v zemlji tuji, sin nezahni — bratec dragi, saj križ nam sveti govori, da vidmo se nad zvezdami.

Žalujoči ostali:

ANTON in JENNIE PRIMC, starši;

JEAN, sestra, FRANCES, soproga.

Cleveland, Ohio, 3. januarja, 1946.

terorizirajo ljudi, si morete predstavljati, kaj delajo tam, kjer imajo neomejeno moč. Žrtve so vedno skrivali, da bi jih kdo ne dobil. Pred ljudmi so tajili, da ubijajo lastne bra- te. Grobove so skrili v goz- dove in kraške jame. Mrlice so potresali z živim apnom, da bi prej strohnili.

Kljub temu je Bog poskr- bel, da so ljudje zvedeli vsaj za množične grobove kot so: Jelen dol, Mozelj, Jelenov žleb, Krimska jama, Črn grob, Hrastnik, Trnovski gozd, Ko- čevski rog, Teharje itd. Vča- srah je povedal kakšen partizan za take množične grobove, včasih so našli grob po naklju- riških in angleških vojaških sil čju. Včasih pa je božja pre-

vidnost dopustila, da so se re- šili očitvidci, ki so večkrat ra- njeni utekli iz partizanskih mesnic. Žive priče imamo za dobo med vojno, pa tudi za čas po vojni iz Hrastnika, Kočev- skega roga, Teharjev itd. Ta- ko mislim, da vemo sedaj ve- činoma za vse množične gro- bove, četudi so se partizani trudili, da se ne bi zvedelo za- nje.

V naslednjem podajam zgod- bo take priče, s katero sem sam govoril.

(Dalje prihodnjič)

Najstarejši rudniki

Najstarejši rudniki na svetu so rudniki bakra in turkizov na Sinajskem polotoku. Te rudni- ke so izkoriščali že Egipčani pred 3.700 leti, kakor je razvid- no iz starih napisov. Za noben drug rudnik ne vemo, da bi bil starejši, čeprav je znano, da so pridobivali rude že prazgodovin- ski ljudje.

Tudi sloviti rudniki srebra in svinca na gori Lavrioni na Gr- škem soprastari. O njih grška zgodovina mnogo govori in Kse- nophon je zapisal leta 355 pred našim štetjem, da so jih izkori- ščali že v pradavnih časih. Tudi Fenici so brskone že 1.500 let pred našim štetjem pridobivali v Španiji kositer.

DELO DOBIJO

Delajte v MODERNEM POSLOPJU THE TELEPHONE COMPANY

potrebuje ženake za hišno znaženje poslopij v mestu

Stalno delo — dobra plača Poln ali delni čas 6 večerov v tednu od 5:10 zv. do 1:40 zj.

Zglasite se v Employment Office 700 Prospect Ave. soba 901 od 8 zj. do 5 pop. vsak dan razen v nedeljo

THE OHIO BELL TELEPHONE CO.

Išče se karpenterje Stalno delo. Dobra plača. Ko- ar zanima, naj se zglaši na 600 E. 185. St. (x)

Delo dobi Dekle dobi delo za splošno hiš- na opravila; dober dom in plača. Lahko hodi spat domov, ali osta- ne. Pokličite LONagac 2897. (3)

MALI OGLASI

Furnezil Popravljamo vsake vrste Resetting \$15, čiščenje \$5 Termostat kontrola Lahka mesečna odplačila Chester Heating Co. Govorimo slovensko 1193 Addison Rd. ENdcoot 0487 (x)

Stalno delo Porter za splošno čiščenje, do- bi stalno delo in dobro plačo. Zglaši naj se v White Motor Co. 1421 E. 49. St. in vprašajte za Mr. Kennedy. (2)

Drva naprodaj za furneze in peči; zmerna cena. Pokličite EXpress 4870. (2)

Naprodaj so sledeče hiše: 1212-1216-1220 Addison Rd. \$2,500 takoj, ostalo kot najem- nina. Pokličite Jos. Lusin, HE 6054. (3)

Harmoniko kupim Kupil bi rad harmoniko Mer- varjevega izdelka. Kdor bi jo rad prodal, naj sporoči naslov v urad tega lista.

Pomagaite Ameriki, kupujte Victory bonde in znamke.

Radio slika poslana iz Nemčije, nam kaže Cpl. Sal- vatore Dibernardo iz Port Chester, N. Y., ki je dal nekaj svoje krvi za transfuzijo generalu Pattonu, ki je bil močno ranjen v avtni nezgodi, kljub vsemu prizadevanju zdra- vnikov pa je slarni general podlegel poškodbam 21. de- cembra.

ŽIVI VIRI

IVAN MATIČIĆ

Višnjijske črede so pile v Pečani. Potem so rile potesnem potu v klanec, drobnica, buše, bušmani. Višnje je bilo živo mravljišče. Gori so hrulili rogo- vi, brčali čredarji, drobnica se mešala med buše, deklele nosile od studecev vodo v glinastih vdrlih. Dedi so odpirali ograje, ženske kričaje seganjale buše, otročad vresčala. Črede so se razhajale. Nobeno živinče ni zgrešilo stana; rogači so rili na preji, kožuharji se jim gnetli okrog nog.

Jerom in Tadej sta ostala sama na koncu potov. Čreda se je razšla sama; kar ginila je, pred vsako bajto se je odtrgal trop, pred četrto se je zgnetel poslednji skozi ograjo. Troje je bilo zadrug Budinovih, vsaka zase ograjena: dedna, srednja in spodnja. Bile so širne, okroglaste lesenjače, skoro nove; hlev, staja in kajza, vse troje pod skupnim krovom, segajočim skoro do tal. Posebej še senik, krilo terišče in kolarnica. Pred kočami so se šopirili kupi gnoj, baharija naselja. Priostreni kočli so obkrožali domačije, kakor bi bile obdane z venci; na ograjah se je sušilo surovo platno, okrog in okrog bajt so bile naložene skladovalnice drv. Kraj Budinovih zadrug so žele Odrinove zadruge, domovi tesno naslo- njeni drug k drugemu, sami

CLEVELAND ORCHESTRA
GEORGE SZELL, dirigent
SEVERANCE DVORANA
Cet. 3. jan. 8:30
Sob. 5. jan. 8:30
Concerto za orkester Bartok in
simfonija 1. Brahms.
Vstopnice: Severance Hall: CE 7300

V BLAG SPOMIN
OSME OLETNICE SMRTI NAŠEGA
DRAGEGA SOPROGA IN OČETA

Frank Krall

ki je preminul dne 3. januarja 1938.

Osem let Te že krije zemlja, trupu v grobu tam trojni, nam pa teško je pri sru, po lcu se solza nam drči.

Sladko spavaj tam v grobu, v tihem tam kraju miru, duša na večno naj plačilo vziva pri večnem Bogu.

Žalujoci ostali:

SOPROGA in HČERE.

Cleveland, O. 3. januarja 1946.

SKEBE & ULLE
PLUMBING and HEATING CO.

15601 Waterloo Rd.

KENmore 7248

Jos. Zele in Sinovi

POGREBNI ZAVOD

Automobili in bolniški voz redno in ob vsaki uri na razpolago.

Mi smo vedno pripravljeni za najboljšo postrežbo

6502 ST. CLAIR AVENUE

Tel.: ENdcoot 0583

COLINWOODSKI URAD:

452 E. 152nd STREET.

Tel.: KENmore 3118

čizmi, široki klobuki z rdečimi čopi, kladiva, klešče, rezila, obličji, žage, sekire. Jo, kaj je pa to? Škarje! Da, škarje, velike in male. Jo, kaj vse premore ta mikavi svet!

Ljudje so kar poskakovali od veselja, tovarniki so pa stali tu modri in ponosni, ker so toliko lepega prinesli. Dekleta in mlade žene so jih pa rado- vedne motrile: gotovo so tudi njim kaj prinesli, v nedrah imajo kaj lepega zanje. Nu, naj kar hranijo v nedrah, jim bodo že skrivaj dali, te skrivnosti se ne morejo raz- kladati javno pred bratstvom. Dobijo jih, če ne prej, v nede- ljo gotovo; tovarniki na te stva- ri ne pozabijo.

Zadruge so si porazdelile svoje potrebščine — in ljudje so jih šli brž preizkusiti. Neka- tri so hoteli v kovačnice, drugi v tesarnice. Nadvse so jih pa zanimalo nove škarje. Brž so izlekli pred kolibe ovce in po- skusili, kako se striže volna z novim rezilom; drugi pa po- skusili, kako se strižejo po no- vem lasje in brada. Zadovoljni so se smejali ljudje pa poza- bili na vse druge brige.

Budinova Draguša je molzila buše pred kočjo. V korito jim je natrosila repnih in kolerab- nih olupkov, da so stale volje- ne; koze in ovce je molzila sna- ha Marija, Jeromova žena. Ded Budin je bosel okrog domova- nja. Okrog sosednjega je ko- račil prvin Šimen, starešina druge Budinove zadruge. Pre- gledoval je, ali je vse v redu, je blago v stajah in so vrata ograj zapahnjena. Šimen je bil že očanec, od trpljenja in boja upognjen; je že skoro dohajal očeta. Pazil je na svojo zadru- go kakor pravi oče, prepire pa je razsojal kar s pestjo. Spod- nje domovanje je nadziral vnuk

SUN-KRAFT LUC

Vam ozdravi kostni revmatizem, na- duho in vse kožne bolezni. Ne hodite k zdravniku pod luč, nabavite si jo doma — \$64.00.

MANDEL DRUG

15702 WATERLOO RD.

Vas muči revmatizem?

Mi imamo nekaj posebnega proti revmatizmu. Vprašajte nas.

Mandel Drug

15702 Waterloo Rd.

slovenska lekarna

(Thur.-x)

East 61st St. Garage

FRANK RICH lastnik

1109 E. 61st St.

HENDERSON 9231

Se priporoča za popravila in barva- nje vašega avtomobila. Delo točno in dobro.

RE-NU AUTO BODY CO.

Popravimo vaš avto in prebarvamo da bo kot nov.

Popravljamo body in fenderje.

Welding!

J. POZNIK — M. ZELEDIC

Glenville 3830.

982 East 152nd St.

Kraška kamnoseška obrt

15425 Waterloo Rd.

Ivanhoe 2237

EDINA SLOVENSKA IZDELOVALNI- CA NAGROBNIH SPOMENIKOV

Kadar kupujete ali prodajate!

Posestvo, n. pr. hišo, zemlji- šče, trgovino ali farmo, se vedno obrnite za zanesljivo in pošteno postrežbo v vaše popolno zado- voljstvo vedno do nas.

Splošna zavarovalnina proti ognju, neizgledam, za avtomobi- le itd.

Gradimo tudi nove domove po vašem okusu.

Se priporočamo

Edvard Kovac, Frank Prevec

in Nettie Prince

KOVAC REALTY

960 E. 185. St.

KE 5030.

(Thur. —x)

FR. MIHČIĆ CAFE

7114 St. Clair Ave.

ENdcoot 9350

6% pivo, vino, žganje in dober prigr- zek. Se priporočamo za obisk.

Odprto do 2:30 zjutraj

Šmon, Šimnov prvin. Ta je bil starešinec tretje zadruge Budi- nov.

Ognjišča so zagorela, rodov- nice so razganjale dedce na- razen. Polagoma so se umikali v kočje. Čredar Jerom je po- spravljal korita izpred praga, na- to je stopil za bajto pa se ozrl kvišku v oreh. Potem je šel o- krog, se ustavil pred trohne- čim brunom pred stanom in se pokrižal. Sleherni dan se je spomnil matere babice, ki je posedala na tistem brunu, do- kler niso bili doma vsi rodovin- ci in blago. Potem šele se je umaknila v kočjo. Zdaj je ni več, ki bi vpraševala sinove, so li imeli srečen dan. Rodovinci so se zbirali k ognjišču, otroci kar vekali okrog ognja. Po tleh so bili razhojeni živinski od- padki in gnoj, po tem skupnem stanu rodovincev in živine. Sko- ro po sredi je bila pregraja: pol stana za živinče, pol za ro- dovince. Na sredi pa je bilo

ognjišče, pozidano iz skal in gli- ne. Močno in široko kurišče, nad njim široka napa, ki je lo- vila dim in ga odvajala v ka- min. Dedci so odrinili otroke v kot pa se usedli okrog ognja na obtesane brune. In kar pri- jetno je bilo sedeti na ognji- šču pod toplim okriljem nape pa gledati v ogeji in lonce. Tu so goreli debeli zboji, tleli hra- stovi čoki in se grel obilni gli- nasti lonci. Okrog in okrog pa zbraniščina družine. Kraj o- gnjišča so rodovinke trle v sto- pah proso; druge so stepale v pinjah ovčji sir. Široka lane- na krila so imele visoko izpo- drencane, na glavi ovite pre- dviaste rute. Prvenka Marija, Jeromova žena, je vrgla ded- cem kito čebule, zatem je sna- ha Neda, Obradova žena, pre- vrgla iz lonca v skledo sladke vroče repe, Draguša zalivala vročo kašo z ohlajenim toplje- nim mlekom. Živa Senenova žena, najmlajša snaha, je doji-

ni. Bušman je zlomil jare del Senen, sedmi sin. Iz- tega korita so bili vlačili ne, prav ko bi jih vlekl iz zna. Daruh se je raztogo- lomil gorjače nad bušma- bi ga bes, je zagrml sko- do Jerom, tretjec. Daruh bušmane pretegnil! Potr- s čebulo ob bruno. Jutri hodi on preizkušat z nj- vega pluga! — Proso se- žanje, je poležano, je to- brad, četrtec. Ob spdoni- beh ga je snedla divja- nje lehe je podžrl črv, razvnela rmavs. Ne, V- lehe so bile polne, je opo- Marijana; tudi ona je do- prosenišču. Lanišče je do- no do polovice, je tožila- Babja laht se težko trebi- tregnul Gorazd; koreninje- trdovratno zagrizlo v tla- (Dalje prihodnjije)

Ded Budin si je snel kučmo pa najprej zahvalil bogove za- dar; potem se je prekrizal in s hripavim glasom molil oče- naš, zatem še enega svetemu Duhu, da bi jim večerjo obla- godaril. Visok, koščen pčanec je bil dedej, čelnik Budinovih zadrug. Učakal je skoro sto pomladi na Višnju, toda še krepko starešini Budinovim ro- dovom. Bele obrvi so se mu raz- rasle prek oči, toda niso mu še zastrie luči. Kakor visoka be- la hoja se je zakoreninil na Budinovini. Zbrano je molila rodovina, počasi ubirala, težko in trdo, da se je stresal stan ob molitvi grmavsov. Bradaci so segali do stropa. Obrad dol- gavs je moral glavo celo uklo- niti, da si ni prilepil grive na sajasti strop.

Počasi so večerjali. Med je- djo so žujniali o minulem dnevu. Zdaj je zanosil ta, zdaj dvignil kocinaste obrvi o-

January 31

ZADNJI DAN

ZA MOŽE SEDAJ V ARMADI
DA OBDRŽE NJIH SEDANJI
ČIN Z ZOPETNIM VSTOPOM...

Moški zdaj v Armadi, ki reenlistajo pred 1. februarjem, bodo reenlistani v sedanjem činu. Moški, ki so bili častno odpušteni, lahko reenlistajo tekom 20 dni po odpustu v istem činu, ki so ga imeli ob času odpusta, pod pogojem, da reenlistajo pred 1. februarjem, 1946.

V novi Armed Forces Voluntary Recruitment Act of 1945 je dolga vrsta ugodnosti. Zmožnost obdr- žati vaš sedanji čin, je samo ena od teh, ampak ta ugodnost prete- če 31. januarja.

Je še mnogo drugih vzrokov zakaj so mnogi tisoči mož zopet vstopili, in več tisoč jih vstopi vsaki dan. Vi boste gotovo hoteli vedeti vse prilike, ki so vam odprte. Ako jih citate pazljivo, boste vedeli za- kaj služba v novi mirodobni Stal- ni Armadi je vpoštevano kot "Naj- boljše Služba na Svetu."

POGLAVITNE TOČKE NOVEGA ENLISTMENT
PROGRAMA

1. Pristop za 1½, 2 ali 3 leta. (Eno- letni vstop dovoljen za vojake, ki so sedaj v Armadi z vsaj 6 mesecev službe.)
2. Pristopna starost od 17 do 34 let vključno, razen onih, ki so sedaj v Armadi, ki se morejo nanovo pri- glasiti v vsaki starosti in za bivše vojake, pri katerih je odvisno od dolžnosti vojaške službe.
3. Vojaki, ki se zopet priglasijo, obdrže svoje sedanje čine, ako se priglasijo v 20 dneh po odpustu in pred 1. februarjem 1946.
4. Najboljša plačilna lestvica, zdravniška oskrba, hrana, stanova- nje in obleka v zgodovini naše Ar- made.
5. Povišanje bcnusa za zopet pri- glasitev \$50 za vsako leto v aktiv- ni službi, odkar je bil plačan zad- ni tak bonus, ali pa od zadnjega vstopa v službo.
6. Do 90 dni plačanega dopusta, kar je odvisno od dolžnosti službe, s poštensko plačano vožnjo domov in nazaj, za vojake, ki so sedaj v Ar- madi in se priglasijo.
7. 30-dnevni dopust vsako leto s polno plačo.
8. Odpustna plača (na podlagi dol- gosti službe) vsem vojakom, ki so odpušteni, da se zopet priglasijo.
9. Na izbiro ustojiti s polovično plačo za celo življenje po 20-letni službi—in povznanje do tri-četrtine plače po 30-letni službi. (Pokojni- na je kot za čin Master ali First Sergeant celo življenje do \$155.25 na mesec.) Vse prejšnje dejanske vojaške službe štejejo za pokojnino.
10. Koristi po GI postavi glede pravic.
11. Podpora za družino za čas vo- jaške službe za one, ki so odvisni od vojaka, ki se je priglasil pred 1. julijem 1946.
12. Priložnost učiti se enega ali več izmed 200 poklicev in strok, ki se poučujejo v vojaških strokovnih šolah v U. S. ali okupiranih deže- lah.
13. Izbira oddelka službe in pre- komorskega kraja v Zračni službi, Ground and Service Forces na 3- letni službi.
14. Prednost dobrot National Ser- vice Life Insurance.
15. Rezervni in A. U. S. Commis- sioned častniki, ki so odpušteni iz aktivne službe, se morejo priglasiti v Grade 1 (Master Sergeant) in se morejo obdržati svoj rezervni čin.

PAY PER MONTH—ENLISTED MEN
IN ADDITION TO FOOD, LODGING,
CLOTHES AND MEDICAL CARE

Starting Base Pay Per Month	MONTHLY RETIREMENT INCOME AFTER:	
	20 Years' Service	30 Years' Service
Master Sergeant		
or First Sergeant . . .	\$138.00	\$155.25
Technical Sergeant . . .	114.00	128.25
Staff Sergeant . . .	96.00	108.00
Sergeant	78.00	87.75
Corporal	66.00	74.25
Private First Class . . .	54.00	60.75
Private	50.00	56.25

(a)—Plus 20% Increase for Service Overseas.
(b)—Plus 50% if Member of Flying Crews, Parachutist, etc.
(c)—Plus 5% Increase in Pay for Each 3 Years of Service.

SEE THE JOB THROUGH
U. S. Army
BE A
"GUARDIAN OF VICTORY"

AIR FORCES • GROUND FORCES • SERVICE FORCES

SEDAJ SE VPIŠITE ZOPET PRI VAŠI NAJBЛИŽNJI
U. S. ARMY RECRUITING POSTAJI

1268 Ontario Street